

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 20. září 2022

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

NOVÝ WEB POMŮŽE SENIORŮM VZDĚLÁVAT SE I HLEDAT PRAMENY K DĚJINÁM 20. STOLETÍ

Vzdělávací portál o nedávné historii nazvaný *Tohle jsme prožili.cz* spouštějí vědci Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd ČR. Zaměřuje se na seniory se zájmem o 20. století. Kromě informací o klíčových milnicích dějin nabízí také sérii dokumentárních filmů, diskusní fórum pro sdílení zážitků a didaktická videa. Herečka Eva Holubová v nich učí zájemce, jak v online prostředí využívat historické prameny a zdroje informací.

Portál *Tohle jsme prožili.cz* akcentuje zejména období velkých krizí a změn, z nichž mnohé dnešní senioři sami pamatují. Spíše než velkým politickým dějinám se věnuje společensky aktuálním tématům: přírodním katastrofám (záplavy v Litomyšli v roce 1984), veřejnému zdraví (Praha jako dějiště španělské chřipky po 1. světové válce), civilní ochraně (protiatomové kryty 80. let) nebo hospodářským krizím (měnová reforma 1953).

Součástí webu jsou i čtyři díly stejnojmenné dokumentární série *Tohle jsme prožili* podle scénářů historiků z Masarykova ústavu a Archivu AV ČR a v režii Ivo Bystřičana. Kromě historiků a dalších odborníků v nich vystupují sami pamětníci.

„Například díl věnovaný měnové reformě jsme natáčeli v Plzni, kde v roce 1953 proti ní masivně protestovali dělníci,“ říká Martin Jemelka z Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, historik a autor projektu.

„V dokumentu nejde o věrnou historickou rekonstrukci, ale více o tradice místního dělnictva a lokální plzeňskou kulturu dělnického protestu. Navštívili jsme také místní dělnickou a zahrádkářskou kolonii a mluvili s pamětníky,“ uvádí Martin Jemelka.

Já internet nesnáším, řekla Eva Holubová

Součástí portálu jsou i čtyři osmiminutová didaktická videa nazvaná *Prameny online*, která seniory vybízejí k práci s pramennými dokumenty v digitálním prostředí. Archivářka Soňa Martinovská je v nich před kamerou partnerkou herečky Evě Holubové, která se snaží v online prostředí pátrat ve starých kronikách, novinách, mapách a matrikách.

Kontakt pro média: **Markéta Růžičková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 970 812

PhDr. Boris Moskovič
Masarykův ústav a Archiv AV ČR
moskovic@mua.cas.cz
+420 721 409 260

„Na to teda zapomeňte, já internet úplně nesnáším,“ byla první reakce Evy Holubové, když jí tým nabízel spolupráci. Původní rezervovaný postoj měnící se v zájem a nadšení nakonec autoři v koncepci využili. „Díky online zdrojům můžeme svou zkušenost opravdu obohatit o skryté a netušené souvislosti. Dokonce můžeme sedět doma a cestovat prstem po mapě – a s druhou rukou na internetu, který umožňuje přístup k fantastickým digitalizovaným artefaktům minulosti,“ zdůrazňuje režisér, scenárista a sociolog Ivo Bystřičan.

„ *Zatímco školy se v pandemii přesunuly do digitálního prostředí, výuka seniorů byla po dlouhou dobu v podstatě zastavena.* „

Žádná krize netrvá věčně

Důležitou součástí webového portálu *Tohle jsme prožili.cz* je také diskusní fórum, kde mohou senioři sdílet své vzpomínky a reflektovat tak minulost.

„Chceme upozornit na skutečnost, že dnešní senioři podobné krizové momenty již dříve překonali, jak zazní v závěru jednoho z dílů dokumentu, *‘žádná krize netrvá věčně’*, což zejména v kontextu dnešních krizí může být povzbuzením,“ dodává historik Martin Jemelka.

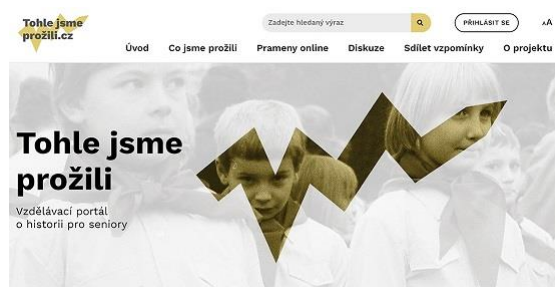
Pandemie: nerovný přístup seniorů ke vzdělávání

Vznik portálu, který se na půdě Masarykova ústavu a Archivu AV ČR připravoval v letech 2020–2022, podpořila Technologická agentura ČR v rámci projektu *Senioři – nositelé historické paměti 20. století: Distanční vzdělávání třetího věku v historických vědách v éře pandemie COVID-19*.

Uplynulé dva roky pandemie totiž značně poznamenaly i vzdělávání třetího věku. Zatímco základní, střední a vysoké školy po svém uzavření postupně přesunuly výuku do digitálního prostředí, výuka seniorů byla dlouhou dobu v podstatě zastavena nebo zásadním způsobem omezena.

„Právě senioři byli enormně dotčeni nerovným přístupem ke vzdělávání a spolu s tím i připraveni o jednu z možností, jak prostřednictvím vzdělávání smysluplně trávit svůj volný čas s vrstevníky s podobnými zájmy,“ potvrzuje Martin Jemelka.

Přitom právě historické vědy patří na univerzitách třetího věku k nejoblíbenějším oborům. Před vypuknutím pandemie covidu-19 navštěvovala přednášky z historie takřka polovina z celkového počtu až 60 000 studentů univerzit třetího věku.

Náhled titulní strany webu *Tohle jsme prožili.cz* (<http://tohlejsmeprožili.cz>)

Fotografie v tiskové kvalitě:

<https://app3.ssc.avcr.cz/uloziste/download.php?id=315&token=fZH0X7aleLAG5rSr8pHAlv04r0wXCKCP>

Více informací:

doc. PhDr. **Martin Jemelka**, Ph.D.
řešitel a autor projektu
Masarykův ústav a Archiv AV ČR
jemelka@mua.cas.cz
+ 420 737 135 950

Mgr. et Mgr. **Jitka Jindřišková**
Masarykův ústav a Archiv AV ČR
jindriskova@mua.cas.cz
+420 775 236 635

Mgr. **Soňa Martinovská**, Ph.D.
Masarykův ústav a Archiv AV ČR
martinovska@mua.cas.cz
+420 605 566 274

Fotogalerie

FOTO: MÚA AV ČR

Herečka Eva Holubová je společně s archivářkou Soňou Martinovskou aktérem didaktického seriálu Prameny online, který má seniorům pomoci orientovat se v internetových databázích historických pramenů a dokumentů

Pozůstatky pevnostního opevnění na vrcholcích Krkonoš nedaleko Labské boudy

Historik Martin Jemelka (vlevo) a kronikářka Dana Nývltová (vpravo) před Pomníkem katastrofy na Bílé Desné v Desné Jizerských horách

Historik Martin Jemelka (vpravo vzadu) a žáci Základní školy ve Vrchlabí, náměstí Míru ve Vrchlabí, při natáčení dokumentu nazvaného Příprava na válku z dokumentární roadmovie Tohle jsme prožili.

Povodně v Litomyšli v roce 1984 na dobových fotografiích

Masarykovo náměstí v Plzni, jedno z dějišť plzeňské revolty proti měnové reformě v roce 1953